

COVID-19

Bevorderen van sportgedrag en actieve leefstijl bij kwetsbare groepen

Foto: Shutterstock

Tekst: Remco Hoekman, Linda Ooms en Mirjam Stuij

Radboud Universiteit en het Mulier Instituut hebben een aanvraag gehonoreerd gekregen bij ZonMw om de komende twee jaar onderzoek te doen naar ongelijkheid in sport en bewegen onder COVID-19. Vereniging Sport en Gemeenten is een van de partners bij dit onderzoek en werkt actief mee om gemeenten te betrekken bij dit onderzoek en de onderzoeksuitkomsten te vertalen naar en te laten landen in de beleidspraktijk.

Middels dit vaste katern in *Sport & Gemeenten* worden achtergronden, uitkomsten en implicaties van het onderzoek onder de aandacht gebracht. In deze eerste editie beschrijven we in het kort waar het onderzoek over gaat en roepen we jullie op om jullie eigen ervaringen met ons te delen.

Dilemma

Door COVID-19 is er meer aandacht voor voldoende sporten en bewegen, want mensen met een gezonde en actieve leefstijl zijn beter bestand tegen COVID-19. De gedachte is dat met name personen uit groepen die het meeste baat zouden kunnen hebben bij sport en bewegen, momenteel juist

de meeste belemmeringen ervaren. Dit dilemma vraagt om diepgaande kennis over de (hardnekkige en groeiende) sociale ongelijkheid in sportdeelname om tot werkzame oplossingen en concrete acties te komen voor inclusieve sportdeelname naar gender, etniciteit, opleiding en gezondheid. Essentieel hierbij is dat het vraagstuk wordt bestudeerd in de context van het landelijke en lokale beleids- en organisatielandschap van bewegen en sport en vanuit de leefwereld van zogenoemde 'kwetsbare' doelgroepen. Meer inzicht in de leefwereld van deze doelgroepen maakt het ook mogelijk om beter aan te sluiten bij de onder hen levende wensen en verwachtingen, en bestaande belem-

meringen te expliciteren en weg te nemen om zo de sociale ongelijkheid in sport en bewegen te beperken.

Veranderingen

In de context van COVID-19 lijkt de maatschappelijke positie van met name de meest kwetsbare groepen verder verslechterd, omdat meerdere achterstanden zich opstapelen. Veranderingen in economische factoren (armoede, onzekerheid van inkomen, wegvallen van werk), gezondheidsfactoren (beperkingen, verhoogd risico bij besmetting), culturele factoren (socialisatie, opleiding), tijdsaspecten (werk, zorgtaken) en sociale factoren (gezin, vrienden, netwerk)

onder COVID-19 kunnen leiden tot veranderingen in sport- en beweegdeelname. Dit gegeven vraagt om onderzoek naar de mate waarin ongelijkheid in sport toe- of afneemt door COVID-19, en hoe relevante actoren (gemeenten, bonden en lokale sportaanbieders) hierbij een rol spelen. De Sportdeelname Index van NOC*NSF maakt in ieder geval al duidelijk dat het sportgedrag is veranderd onder COVID-19, met een dip in de verenigingssport en een toename van ongeorganiseerde sportbeoefening tijdens de eerste 'lockdown' (zie figuur).

Achtergronden onderzoek

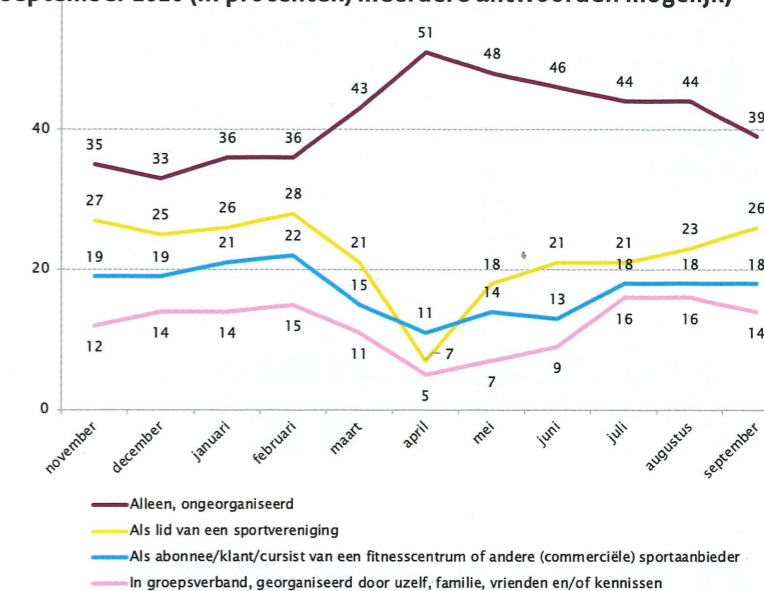
In het onderzoek richten we ons op ongelijkheid in sport- en beweegdeelname en veranderingen daarin door COVID-19. We geven antwoord op de volgende vragen: Hoe heeft sociale ongelijkheid zich ontwikkeld in tijden van COVID-19? Hoe ervaren leden van 'kwetsbare' groepen de eigen sportmogelijkheden en welke veranderingen zijn hierin opgetreden als gevolg van de coronamaatregelen? Hoe wordt onder COVID-19 binnen gemeentelijk sportbeleid ingezet op inclusief sporten en bewegen? Wat is de rol van lokale sportprofessionals, zoals buurtsportcoaches, in het blijvend/versterkt faciliteren van sporten en een actieve leefstijl onder 'kwetsbare' groepen onder COVID-19? In welke mate en hoe faciliteren sportbonden, sportverenigingen en andere sportaanbieders als gevolg van de coronamaatregelen ook niet-leden om mee te doen en welke belemmeringen ervaren zij hierbij? En wat leveren de diverse initiatieven en beleidsmaatregelen op in termen van een inclusieve sport en de maatschappelijke waarde van sport? Bij dit onderzoek is een breed consortium betrokken. Naast de Radboud Universiteit en het Mulier Instituut zijn dit de volgende partijen: AMPHI RadboudUmc, Erasmus Universiteit, gemeente Nijmegen, gemeente Utrecht, GGD Gelderland-Zuid, Kenniscentrum Sport & Bewegen, NOC*NSF, Pharos, SportUtrecht en Vereniging Sport en Gemeenten. Voor een goede vertaling van wetenschap naar praktijk wordt een imple-

mentatiecommissie ingesteld waarin onder andere vertegenwoordigers van de VSG en een buurtsportcoach vanuit een gemeente zitting hebben.

Doelstelling

bruikbare wetenschappelijke kennis vergaren, duiden en dissemineren voor de sportsector (beleidsmakers, buurtsportcoaches, sportaanbieders) over hoe de COVID-19-pandemie van invloed is (geweest) op ongelijkheid in sportgedrag en actieve leefstijl, en aan de diverse stakeholders handvatten bieden om de inclusie in sport te vergroten.

Verband waarin sporters (minimaal één keer per maand; leeftijd 5-80 jaar) meest beoefende sport beoefenden in de periode november 2019 tot en met september 2020 (in procenten; meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: NOC*NSF, Sportdeelname Index september 2020.

Deel je ervaringen!

Zo aan het begin van het onderzoek zijn we heel benieuwd naar of en hoe sociale ongelijkheid in sport en bewegen in jouw gemeente speelt, of de aandacht hiervoor door COVID-19 veranderd is en of je ons nog wat wilt meegeven. Kortom, deel je ervaringen met ons! Ga daarvoor naar www.mulierinstituut.nl/onderzoeksthema/diversiteit/ongelijkheid-sportdeelname-onder-covid-19. We nemen deze reacties mee bij het opzetten van het onderzoek en zullen er in een volgende bijdrage in dit magazine aandacht aan besteden.

Voor vragen over het onderzoek kun je verder terecht bij Remco Hoekman (hoofdaanvrager en projectleider vanuit de Radboud Universiteit) via r.hoekman@ru.nl.